

У К Р А Ї Н А
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ТА НАУКИ

НАКАЗ

15.10.2025

Хмельницький

~149-09

Про впровадження пілотного проекту «Молодіжний Омбудсман» у закладах професійної, фахової передвищої освіти Хмельницької області

Відповідно до вимог міжнародних актів з прав людини, Конвенції ООН про права дитини, Конституції України, законів України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про основні засади молодіжної політики», Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 02 червня 2021 року № 579, Європейської хартії про участь молоді в муніципальному та регіональному житті, листа Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області від 14 серпня 2025 року № 12883.2/25/53, підзаконних актів та інших нормативно-правових документів у сфері освіти та захисту прав дитини, а також установчих документів про заклад освіти та учнівське самоврядування, з метою підвищення рівня забезпечення захисту прав та інтересів учнів, формування безпечного, справедливого та інклюзивного середовища, а також сприяння дотриманню принципів рівності, поваги та недискримінації у закладах освіти області

НАКАЗУЮ:

1. Започаткувати пілотний проект «Молодіжний Омбудсман» у закладах професійної, фахової передвищої освіти Хмельницької області з жовтня 2025 року (далі – Проект).
2. Затвердити:
 - 1) умови та порядок роботи Молодіжного Омбудсмана у закладах професійної, фахової передвищої освіти (далі – Умови та порядок роботи), що додаються;
 - 2) склад команди з питань впровадження та супроводу пілотного проекту «Молодіжний Омбудсман» у закладах професійної, фахової передвищої освіти Хмельницької області, згідно з додатком 1;

3) список закладів професійної, фахової передвищої освіти – учасників у пілотному проєкті «Молодіжний Омбудсман» у Хмельницькій області, згідно з додатком 2.

3. Рекомендувати керівникам професійної, фахової передвищої освіти обласного підпорядкування:

1) сприяти виконанню Умов та порядку роботи Молодіжного Омбудсмана у закладах професійної, фахової передвищої освіти Хмельницької області;

2) забезпечити до 31.10.2025 року проведення виборів Молодіжного Омбудсмана відповідно до Умов та порядку роботи Молодіжного Омбудсмана у закладах професійної, фахової передвищої освіти Хмельницької області.

4. Хмельницькому державному центру естетичного виховання учнівської молоді (далі – ХДЦЕВУМ):

1) забезпечити науково-методичний супровід діяльності проєкту Молодіжний Омбудсманів;

2) розміщувати матеріали щодо реалізації проєкту на інформаційному сайті ХДЦЕВУМ).

5. Головному спеціалісту сектору спеціальної освіти та інклюзивного навчання управління дошкільної та загальної середньої освіти і ресурсного забезпечення Департаменту освіти та науки Хмельницької обласної державної адміністрації Катерині ДИСІ забезпечити розміщення наказу на інформаційних сайтах Департаменту освіти та науки Хмельницької обласної державної адміністрації.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника директора – начальника управління вищої та професійної освіти і організаційного забезпечення Департаменту освіти та науки Хмельницької обласної державної адміністрації Ольгу ПАВЛЮК.

Директор Департаменту

Олександр ПУНДА

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Департаменту освіти та
науки облдержадміністрації
від №

УМОВИ ТА ПОРЯДОК РОБОТИ МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ, ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. **Молодіжний Омбудсман** – це уповноважена особа з числа здобувачів професійної, фахової передвищої освіти, які представляють інтереси молоді, сприяють підвищенню рівня правової обізнаності, підтримують молодіжні ініціативи та залучають молодь до активної участі у громадському житті.

Молодіжний омбудсман виступає як посередник між здобувачами освіти, педагогічними та науково-педагогічними працівниками, адміністрацією закладу освіти, студентським і батьківським середовищем (за потреби), сприяє вирішенню конфліктних ситуацій, запобіганню булінгу, проявам насильства чи дискримінації, а також забезпечує захист прав і свобод здобувачів освіти.

2. Умови та порядок роботи Молодіжного Омбудсмана в закладах освіти (далі – Умови та порядок роботи) розроблені з урахуванням вимог міжнародних актів з прав людини, Конвенції ООН про права дитини, Конституції України (зокрема ст.36), законів України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про основні засади молодіжної політики», Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 02 червня 2021 року № 579, Європейської хартії про участь молоді в муніципальному та регіональному житті, підзаконних актів та інших нормативно-правових документів у сфері освіти та захисту прав дитини, а також листа Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області від 14 серпня 2025 року № 12883.2/25/53, установчих документів про заклад освіти та учнівське самоврядування.

3. Умови та порядок роботи закріплює норми та правила партнерської взаємодії між Молодіжним Омбудсманом з учасниками освітнього процесу та іншими зацікавленими сторонами щодо створення захищеного, сприятливого освітнього середовища.

4. Інформаційним ресурсом висвітлення діяльності Молодіжного Омбудсмана є сайти та сторінки у соціальних мережах закладів освіти та інших інформаційних ресурсів, незаборонених чинним законодавством.

II. ПРИЗНАЧЕННЯ, ВІЗІЯ, МЕТА ТА ПРИНЦИПИ РОБОТИ МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА

1. **Призначення діяльності Молодіжного Омбудсмана** – сприяння впровадженню дієвих механізмів дотримання прав і свобод здобувачів освіти,

забезпечує виявлення та попередження конфліктів, випадків булінгу, дискримінації та інших порушень їхніх прав у закладі освіти.»

2. Візія діяльності Молодіжного Омбудсмана – полягає у формуванні безпечного та правосвідомого освітнього середовища, де права і свободи здобувачів освіти захищені, а культура поваги до людини є основою взаємовідносин у закладі освіти.

3. Метою діяльності Молодіжного Омбудсмана – є захист прав і свобод студентів, сприяння формуванню безпечного та доброзичливого освітнього середовища, запобігання конфліктам, булінгу, дискримінації та іншим порушенням прав дитини у закладах освіти області.

4. Діяльність Молодіжного Омбудсмана ґрунтується на принципах демократії, незалежності, неупередженості, взаєморозуміння, відповідальності, гласності, колективності, рівноправності та самовизначення, як активного учасника освітнього процесу.

Будь – які учасники освітнього процесу не мають права втручатися або перешкоджати діяльності Молодіжного Омбудсмана.

ІІІ. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА

1. Основними напрямками діяльності Молодіжного Омбудсмана є:
 - 1) захист прав та свобод здобувачів закладу освіти;
 - 2) організація та проведення інформаційно – просвітницької роботи щодо підвищення правової обізнаності здобувачів з питань захисту прав та свобод дитини, недискримінації за віком, статтю, національною та релігійною приналежністю, соціальним статусом, запобігання булінгу та іншим формам насильства в освітньому середовищі; просування ідеї захисту прав людини; поширення інформації про діяльність Омбудсмана України та його інституції;
 - 3) моніторинг стану дотримання прав та свобод здобувачів у закладі освіти;
 - 4) співпраця та партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу та іншими незалежними суб'єктами зацікавленими у створенні безпечного освітнього середовища.

ІV. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА

1. Молодіжний Омбудсман діє на засадах:
 - неупередженості (здійснення діяльності на основі справедливого та об'єктивного підходу без упередженості або впливу сторонніх осіб чи груп);
 - конфіденційності (збереження конфіденційної інформації, отриманої під час розгляду звернень, для захисту особистих даних і прав учасників освітнього процесу);
 - доступності (забезпечення вільного доступу здобувачів, батьків та адміністрації закладу освіти до консультацій, послуг і підтримки);

прозорості (здійснення діяльності відкрито та прозоро, з регулярним інформуванням учасників освітнього процесу про свої дії, ініціативи та результати роботи);

об'єктивності (формує пропозиції щодо прийняття рішень на основі фактів та доказів, дотримання законів та норм, що регулюють права здобувача освіти);

незалежності (здійснення діяльності без зовнішнього втручання з боку адміністрації освітнього закладу, голови студентського самоврядування, органів управління освітою або інших зацікавлених осіб);

поваги до прав людини (дотримання прав учасників освітнього процесу, педагогів і батьків, а також сприяння формуванню поваги до прав та свобод людини в освітньому середовищі).

2. Завдання та повноваження Молодіжного Омбудсмана:

1) взаємодія з головою та представниками студентського самоврядування, адміністрацією, педагогічним колективом та батьками закладу освіти, Представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Хмельницькій області, органами державної влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами;

2) проведення моніторингу умов та ймовірних ризиків у закладі освіти, які можуть призвести до порушень прав та свобод учасників освітнього процесу та аналіз інформації щодо звернень та розробка рекомендацій для врегулювання та покращення стану захисту прав та свобод здобувача в освітньому середовищі;

3) підвищення правової інформованості здобувачів освіти щодо додержання та захисту їхніх прав та свобод;

4) врегулювання питань, що стосуються захисту прав здобувачів освіти у освітньому середовищі, а також запровадження змін, які впливатимуть на захист прав учасників освітнього процесу;

5) організація розгляду звернень та пропозицій, що надходять до Молодіжного Омбудсмана, шляхом звернення до адміністрації закладу освіти та інших суб'єктів взаємодії у сфері захисту прав здобувачів освіти;

6) розробка та надання рекомендацій щодо покращення стану захисту прав та свобод здобувачів освіти;

7) здійснення контролю за виконанням рекомендацій щодо покращення стану захисту прав та свобод здобувачів освіти;

8) проведення просвітницької діяльності з метою забезпечення прав та інтересів здобувачів освіти шляхом проведення зустрічей з компетентними спеціалістами (психологами, юристами, представниками правозахисних органів, громадських організацій тощо); перегляду відеороликів, які сприятимуть розумінню здобувачами освіти своїх прав та законних інтересів; обговорення ситуацій щодо порушення прав і свобод учасників освітнього процесу; подання адміністрації закладу освіти пропозицій щодо створення сприятливого правового та емоційно – психологічного середовища в ньому тощо.

V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА

1. Права Молодіжного Омбудсмана:

- 1) здійснювати свою діяльність у межах нормативної бази учнівського самоврядування закладу освіти та Умов та порядку роботи Молодіжного Омбудсмана в закладах освіти;
- 2) проводити зустрічі зі здобувачами освіти, педагогами, адміністрацією, а також організовувати просвітницькі заходи, тренінги, семінари з питань прав людини та захисту прав здобувачів освіти;
- 4) представляти інтереси студентів у вирішенні конфліктних ситуацій, при розгляді звернень, інцидентів;
- 5) виступати на зборах закладів освіти засідання ради з профілактики правопорушень, учнівського самоврядування тощо;
- 6) брати участь у розробці стратегії (програма) розвитку закладу освіти в частині, що стосується захисту прав і свобод студентів;
- 7) отримувати необхідні знання, консультації, підтримку з боку фахівців або зовнішніх організацій для виконання своїх завдань та повноважень;
- 8) розглядати скарги випадків порушення прав студентів перед адміністрацією закладу освіти;
- 9) брати участь у заходах, організованих Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- 10) брати участь у засіданнях Ради закладу освіти з профілактики правопорушень;
- 11) мати не більше двох помічників з числа представників учнівського самоврядування; радника або консультанта — з числа представників педагогічного колективу закладу освіти.

2. Обов'язки Молодіжного Омбудсмана:

- 1) захищати права та інтереси студентів закладу освіти, реагувати на їхні звернення та проблеми, розв'язувати конфліктні ситуації в межах своїх повноважень;
- 2) проводити просвітницьку роботу серед здобувачів освіти, підвищуючи їхню обізнаність про права та обов'язки, механізми захисту своїх прав, а також про діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Молодіжного Омбудсмана;
- 3) звітувати щорічно про свою діяльність на загальних зборах учасників освітнього процесу закладу освіти;
- 4) забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої від студентів під час звернень, не розголошувати особисті дані без їхньої згоди;
- 5) взаємодіяти з адміністрацією закладу освіти, головою студентського самоврядування та іншими учасниками освітнього процесу для ефективного вирішення проблем, пов'язаних із правами здобувачів;
- 6) здійснювати моніторинг освітнього середовища з метою виявлення ймовірних проблем або порушень прав та свобод студентів;
- 7) брати участь у переговорах та допомагати у розв'язанні конфліктів між учасниками освітнього процесу;

8) забезпечувати оперативний розгляд звернень здобувачів освіти, уживати необхідних заходів реагування та своєчасно інформувати Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області про виявлені факти;

9) протидіяти дискримінації під час освітнього процесу та захищати від практик, які можуть заохочувати гендерну, расову, релігійну чи будь – яку іншу форму дискримінації;

10) виконувати свої обов'язки відповідно до чинного законодавства України, студентських правил і процедур, а також етичних норм;

11) Молодіжний Омбудсман інформує про свою роботу Представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області.

VI. ВЗАЄМОДІЯ (СПІВПРАЦЯ) МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА ІЗ ЗОВНІШНІМИ ПАРТНЕРАМИ

1. Молодіжний Омбудсман взаємодіє (співпрацює) з Представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області.

2. Сфера їх взаємодії (співпраці) передбачає:

1) організація навчальних тренінгів та стратегічних сесій для Молодіжних Омбудсманів з метою підвищення їх кваліфікації, поглиблення знань у сфері захисту прав дитини, а також розвитку навичок ефективного вирішення конфліктів у студентському середовищі;

2) проведення зустрічей та консультацій щодо обговорення актуальних питань, обміну досвідом та отримання консультацій щодо вирішення конкретних випадків порушень прав студентів;

3) залучення Молодіжних Омбудсманів до участі в семінарах, круглих столах, конференціях, просвітницьких кампаніях, присвячених питанням прав людини та захисту прав дитини в освітньому середовищі;

4) організація зустрічей з Уповноваженим, його представниками та працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

VII. ПОРЯДОК ОБРАННЯ І ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МОЛОДІЖНОГО ОМБУДСМАНА

1. Порядок обрання Молодіжного Омбудсмана.

Молодіжний Омбудсман обирається з числа здобувачів закладу освіти.

Молодіжним Омбудсманом не може бути студент, який обіймає посаду голови студентського самоврядування чи заступника голови.

Здобувачі освіти обирають Молодіжного Омбудсмана шляхом відкритого голосування. Кандидат вважається обраним, якщо він отримав найбільшу кількість голосів серед студентів, які брали участь у голосуванні.

2. Молодіжний Омбудсман обирається строком на 1 рік або до дострокового припинення повноважень.

Вибори Молодіжного Омбудсмана проводяться на початку жовтня кожного навчального року.

Повноваження Молодіжного Омбудсмана починаються з наступного дня після виборів.

3. Дострокове припинення повноважень.

Повноваження Молодіжного Омбудсмана припиняються достроково у разі невиконання своїх повноважень, порушення Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, зміни чи припинення місця навчання та за власною ініціативою.

4. За потреби та у разі дострокового припинення повноважень Молодіжного Омбудсмана у закладі освіти проводяться повторні вибори.

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Умови та порядок роботи Молодіжного Омбудсмана в закладах професійної, фахової передвищої освіти Хмельницької області набирають чинності з моменту їх затвердження та оприлюднення на сайті Департаменту освіти та науки Хмельницької обласної державної адміністрації.

2. У випадку внесення змін або доповнень у нормативно – правові документи, що регламентують питання Умови та порядок роботи Молодіжного Омбудсмана в закладах професійної, фахової передвищої освіти, відповідні пункти Умов та порядку роботи мають бути виправлені у місячний термін, а зазначені – втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

3. Після затвердження нової редакції Умови та порядок роботи Молодіжного Омбудсмана в закладах освіти попередня редакція втрачає чинність.

Заступник директора –
начальник управління

Ольга ПАВЛЮК

Додаток 1

до наказу Департаменту
освіти та науки
облдержадміністрації від
№

**Склад команди з питань впровадження та супроводу пілотного проєкту
«Молодіжний Омбудсман» у закладах професійної, фахової передвищої
освіти Хмельницької області**

ГРИГОРЧУК

Тетяна Володимирівна

директор Хмельницького державного центру
естетичного виховання учнівської молоді (за
згодою)

ЗІНЧУК

Ольга Олександрівна

головний спеціаліст відділу вищої,
професійно-технічної, позашкільної освіти та
науки управління вищої та професійної освіти
і організаційного забезпечення Департаменту
освіти та науки Хмельницької обласної
державної адміністрації

КАСЯНЮК

Алла Анатоліївна

експерт з моніторингу додержання прав
дитини у проєкті Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини та Представництва Дитячого
фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні
Представництва Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини у Хмельницькій
області (за згодою)

КІЗАЄВА

Оксана Миколаївна

представник Уповноваженого Верховної Ради
з прав людини у Хмельницькій області (за
згодою)

ПУНДА

Олександр Олегович

директор Департаменту освіти та науки
Хмельницької обласної державної
адміністрації

ХАЛІКОВА

Анастасія Ігіталіївна

головний спеціаліст відділу сприяння роботі
регіональних представництв Представництва
Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини у Хмельницькій області (за
згодою)

Заступник директора –
начальник управління

Ольга ПАВЛЮК

Додаток 2

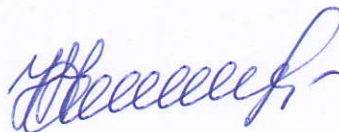
до наказу Департаменту освіти
та науки облдержадміністрації
від №

**Список закладів професійної, фахової передвищої освіти – учасників у
пілотному проєкті «Молодіжний Омбудсман» у Хмельницькій області**

№ Назва закладу (закладів) освіти, які беруть участь у проєкті

1. Вище професійне училище № 25 м. Хмельницького
2. Відокремлений структурний підрозділ "Кам'янець-Подільський фаховий коледж харчової промисловості Національного університету харчових технологій"
3. Відокремлений структурний підрозділ "Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету"
4. Державний навчальний заклад "Вище професійне училище № 11 м. Хмельницького"
5. Державний навчальний заклад "Полонський агропромисловий центр професійної освіти"
6. Державний навчальний заклад "Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг"
7. Державний професійно-технічний навчальний заклад "Славутський професійний ліцей"
8. Заклад професійної (професійно-технічної) освіти "Подільський професійний коледж"
9. Кам'янець-Подільський фаховий коледж культури і мистецтв
10. Хмельницький професійний ліцей електроніки
11. Хмельницький фаховий економіко-технологічний коледж Університету економіки і підприємництва
12. Чемеровецький медичний фаховий коледж
13. Шепетівський професійний ліцей

Заступник директора –
начальник управління

Ольга ПАВЛЮК